

Metodický pokyn ke zpracování účetnictví za leden až prosinec 2018

Na stránkách MF ČR, pod tímto odkazem, jsou uveřejněny přehledy platných vyhlášek pro rok 2018:

<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic-pravni-predpisy/platna-legislativa--vyhlasky/2018/vyhlasky-pro-rok-2018--pro-ucetnictvi-st-30363#410-2009>

Před sestavením ročních účetních výkazů je nutno zaúčtovat všechny účetní případy týkající se roku 2018. Zejména:

- Všechny účetní případy podle výpisů z účtů u peněžních ústavů. Datum zaúčtování příslušného případu musí být shodné s datem uvedeným na výpise z peněžního ústavu. Je nepřijatelné účtovat o všech pohybech na bankovních účtech až s datem posledního kalendářního dne v měsíci.
- Vyúčtovat spotřebu materiálových zásob za rok 2018 podle varianty A nebo varianty B způsobu účtování zásob v souladu s ČÚS č. 707 – Zásoby.
- O nevyfakturovaných dodávkách se účtuje na MD účtů 111 nebo 131 a na straně Dal účtu 389 – Dohadné účty pasivní.
- Účet 111 – Pořízení materiálu a účet 131 – Pořízení zboží nesmí mít k 31. 12. 2018 zůstatek. V případě, že účetní jednotka dosud zásoby nebo zboží nepřevzala na sklad, účtuje na účtech 111 nebo 131 na Dal a účtech 119 – Materiál na cestě nebo 138 – Zboží na cestě na MD.
- Vyúčtovat poskytnuté zálohy zaměstnancům.
- Zaúčtovat předpisy pohledávek; nezapomenout na opravné položky k pohledávkám – viz § 23 a 65 vyhlášky č. 410/2009 Sb. Viz také Metodická pomůcka ze dne 1. 10. 2013 uveřejněná na internetových stránkách Kraje Vysočina (Servis pro obce → Účetnictví a výkaznictví).
- V rámci dokladové inventury zhodnotit správnost zůstatků předepsaných krátkodobých a dlouhodobých pohledávek a krátkodobých a dlouhodobých závazků. Účty ovlivňují monitoring hospodaření obcí.
- Předpis nevyplacených cestovních příkazů.
- Údaje ze zúčtovacích a výplatních listin sestavených za prosinec 2018. Předpis hrubé mzdy se účtuje na účtu 331 – Zaměstnanci.
- Proúčtovat všechny účelové prostředky (dotace, půjčky). Jejich příjmy i čerpání označit účelovými znaky. O poskytnutých dotacích a jejich čerpání je nutné provést rozpočtové změny.
- Platný číselník účelových znaků je vyvěšen na webových stránkách MF ČR.
- Provést kontrolu a proúčtování účelových prostředků, které budou předmětem finančního vypořádání se státním rozpočtem za rok 2018. Vzhledem ke způsobu předávání výkazů do CSÚIS, kraj nedokáže zkontrolovat ve výdajích označení čerpání účelovými znaky.

- Provést kontrolu krátkodobých a dlouhodobých přijatých a poskytnutých záloh na účtech 373, 374, 471 a 472. Na účtech zůstávají zálohy, u kterých dojde k finančnímu vypořádání až v roce 2019 a později nebo neodvedené přeplatky záloh vyúčtovaných v roce 2018. Zůstatky účtů při dokladové inventarizaci musí být doloženy jednotlivými tituly transferů.
- K rozvahovému dni je třeba zaúčtovat čerpání poskytnutých či přijatých transferů, u nichž dochází k celkovému vypořádání transferu realizovaného formou zálohy.
- U transferů, u kterých dochází k celkovému vypořádání v některém z následujících účetních období, a proto může být zpochybněna výše nároků, zaúčtuje účetní jednotka (nejpozději k rozvahovému dni, který předchází okamžiku vypořádání) náklady a výnosy na účtech 572 a 672, v případě investičního transferu 403, proti účtům 389 a 388 (viz. ČÚS č. 703 – Transfery).
- Účetní jednotky jsou povinny použít metodu časového rozlišení – viz § 69 vyhlášky č. 410/2009 Sb.
- S časovým rozlišením také souvisí i použití dohadných účtů, jejichž smyslem je zahrnout veškeré skutečnosti, které by ovlivnily náklady a výnosy roku 2018. Účetní jednotka má upravené metody časového rozlišení vnitřní směrníc, včetně stanovení hranice významnosti.
- Výkazování zůstatku frankovacího stroje. Zůstatek kreditu ve frankovacím stroji vykáže vybraná účetní jednotka v účetní závěrce (rozvaze) sestavené k rozvahovému dni podle § 22 odst. 6 písm. a) vyhlášky – na účet č. 381 - Náklady příštích období. Jedná se o předplacenou poštovní službu.
- K 31. 12. musí mít všechny obce a DSO proučtované odpisy dlouhodobého majetku za rok 2018. Drobný dlouhodobý majetek se podle ČÚS č. 708 neodepisuje.
- V případě, že dlouhodobý majetek, který je odpisován, byl pořízen zcela nebo částečně z investičního transferu, účtuje účetní jednotka současně s odpisem tohoto majetku o časovém rozlišení přijatého investičního transferu MD 403 se souvztažným zápisem Dal 672, a to v částce tohoto odpisu násobené transferovým podílem. Transferový podíl je podíl přijatého investičního transferu k pořizovací ceně tohoto majetku.
- Pokud má účetní jednotka majetek, který je určený k prodeji, postupuje podle § 27, odst. 1h) zákona o účetnictví a podle § 64 vyhlášky č. 410/2009 Sb. Majetek oceněný reálnou hodnotou je podle ČÚS č. 710 účtován na syntetickém účtu 035 nebo 036.
- Pokud účetní jednotka vlastní cenné papíry a podíly, tak je oceňuje podle § 59 vyhlášky č. 410/2009 Sb.
- Pokud obec vytváří rezervy, tak je proučtuje podle § 67 vyhlášky č. 410/2009 Sb. a v souladu s ČÚS č. 705 Rezervy.
- V případě skutečností, u kterých nejsou splněny podmínky pro provedení účetního záznamu v hlavní knize, uvádí účetní jednotka tyto skutečnosti (pokud tuto informaci považují za významnou podle § 19 odst. 6 Zákona o účetnictví) na podrozvahových účtech – viz § 48 vyhlášky č. 410/2009 Sb.
- Proučtovat výši majetku, který předal zřizovatel příspěvkové organizaci k hospodaření na účet 909, položka výkazu Příloha – stav k 31. 12. 2018.
- Odkontrolovat v návaznosti na fyzickou a dokladovou inventuru správnost zápisů v hlavní knize. Inventarizační rozdíly musí být proučtovány ještě v účetním období 2018.

Před odesláním výkazů na automat VYK doporučujeme zkontrolovat:

- **Výkaz FIN 2– 12 M** (Příloha č. 6 k vyhlášce č. 5/2014 Sb.):
 1. V části I. a II. výkazu by neměla být minusová čísla. Minusové číslo by se mohlo objevit pouze ve třídě 1 – Daňové příjmy při vratkách a na položce 5362 – Platby daní a poplatků státnímu rozpočtu u DPH.

2. Část IV. – Rekapitulace příjmů, výdajů a financování a jejich konsolidace na úrovni účetní jednotky: rovnost řádků 4440 a 4470 (stejně číslo, pouze řádek 4470 má opačné znaménko k řádku 4440).
 3. Část VI. – Stavby a obraty na bankovních účtech - zůstatky všech běžných účtů **musí souhlasit na bankovní výpisy**. V tabulkách, které zasíláte e-mailem, je nutné uvádět stavby bankovních účtů z výpisů ne z části VI. výkazu FIN 2-12 M.
 4. U transferů spolufinancovaných z EU je třeba uvádět nástroj a zdroj jak v účetnictví, tak i v rozpočtu. Kontrolu správnosti a úplnosti zaúčtovaných nástrojů a zdrojů u příjmů i výdajů provede účetní jednotka v části XI. a XII. výkazu FIN 2-12 M. U zdrojů jsou přípustné pouze hodnoty 1, 5 nebo 9.
Upozorňujeme na dodržování § 11 odst. 2 zákona číslo 250/2000 Sb. v platném znění, který stanoví, že účetní jednotka musí mít ve svém rozpočtu na příslušný rok stanovený objem finančních prostředků, kterými se ÚSC podílí na realizaci programu nebo projektu Evropské unie (vlastní podíl).
 5. Upozorňujeme na znění § 16 odst. 4 zákona číslo 250/2000 Sb. Uvádí výjimky, kdy lze provést rozpočtově nezajištěný výdaj. **Jinak platí, že rozpočtové opatření se provádí před provedením rozpočtově nezajištěného výdaje.**
 6. Každá schválená změna schváleného rozpočtu, ať se jedná o změnu závazného ukazatele nebo o změnu rozpisu konkrétních položek uvnitř závazného ukazatele musí být promítnuta do **výkazu Fin 2-12 M, v odstavci rozpočet po změnách**.
- **Výkaz Rozvaha** (vyhláška č. 410/2009 Sb., § 4):
 1. Položky rozvahy „Aktiva celkem“ (Netto) a „Pasiva celkem“ se musí rovnat.
 2. Ve výkazu rozvaha nelze vykazovat sloupec „Korekce“ a sloupec „Netto“ s mínusovým znaménkem.
 3. Je nutné překontrolovat účtování v případech, kdy konečný zůstatek některého syntetického účtu vykazuje záporné hodnoty, a to v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb., § 4, odst. 8. Výjimku tvoří účty 401, 405, 406, 407 a 408 a skupiny účtů 43 a 49.
 4. V případě, že se uskuteční výběr z bankomatu v poslední den v roce a částka nebude odepsána z účtu, vznikne na účtu 262 záporný zůstatek. Protože nemůže účet 262 mít k 31. 12. zápornou hodnotu, je nutné proúčtovat zápis 262 MD a 378 Dal. **Pokud to nebude nutné výběry z bankomatu a převody dne 31. 12. neprovádějte.**
 5. Účetní jednotka, která účtuje o penězích v pokladně na rozpočtové skladbě a uskuteční výběr z bankomatu v poslední den v roce, musí proúčtovat také příjem na účtu 261 na nové položce **4140 – Převody z vlastních fondů přes rok**, par. 6330. V příštím roce pak při odepsání částky z účtu použije položku **5350 – Převody do vlastních fondů přes rok**, par. 6330. **Položky 4140 a 5350 mohou být použity pouze na přelomu roku.**
 6. O těchto položkách účtuje účetní jednotka také v případě, že uskutečnila převod z jednoho účtu na konci roku a částka byla připsána na druhý účet až v následujícím roce.
 7. Účty třídy 0xx netto nesmí vykazovat záporné částky.
 8. Zůstatek účtu 231 – základní běžný účet ÚSC nesmí vykazovat k 31. 12. hodnotu se záporným znaménkem.
 9. Překontrolovat, zda přijaté zálohy na transfery k vyúčtování nejsou účtovány přímo na SÚ 672 nebo 403.
 10. Obce, které provedly schválení účetní závěrky za rok 2017, musí mít výsledek hospodaření převedený na účet 432.
 11. Musí být zajištěna rovnost položky C.III.1 výkazu Rozvaha a položky C.2 Výkazu zisku a ztráty (výsledek hospodaření běžného účetního období).
 12. Musí být zajištěny rovnosti položek C.I. Vlastní kapitál výkazu Rozvaha a položek A. Přehledu o změnách vlastního kapitálu a dále rovnost položky C.III. výkazu Rozvaha a položky C. Přehled o změnách vlastního kapitálu (součet účtů 431, 432 a 493).

13. V případě, kdy obec vloží svůj majetek do hospodaření dobrovolnému svazku obcí, neúčtuje o něm na účtech třídy 0 a neuvádí jeho hodnotu v rozvaze. Tento majetek vede na účtu 909. O majetku účtuje DSO, odpisuje ho a vykazuje ho ve výkazu Rozvaha.
 14. Odsouhlasit zůstatky na účtech úvěrů, finančních výpomocí, půjček.
 15. Účty 111 a 131 nesmí mít k 31. 12. zůstatek.
- **Výkaz zisku a ztráty** (vyhláška č. 410/2009 Sb., § 5):
 1. Položka „Výsledek hospodaření po zdanění“ uvedená ve výkazu zisku a ztráty se musí rovnat položce „Výsledek hospodaření běžného účetního období“ uvedené v rozvaze. Výsledek hospodaření po zdanění se obsahově člení podle hlavní činnosti účetní jednotky a hospodářské činnosti účetní jednotky. V příslušné položce rozvahy se uvádí součet výsledků hospodaření po zdanění.
 2. Účetní jednotka vykazuje odděleně ve svém účetnictví účetní případy, které se týkají hlavní činnosti a ty, které se týkají hospodářské činnosti. Pokud účetní jednotka nemá hospodářskou činnost, tak ji nemůže vykazovat ve sloupci 2 a 4 výkazu zisku a ztráty.
 3. Obce a DSO vykazují výnosy z transferů pouze na syntetickém účtu 672 – Výnosy územních rozpočtů z transferů a náklady na transfery na účtu 572 – Náklady územních rozpočtů na transfery.
 - **Výkaz Příloha** (vyhláška č. 410/2009 Sb., § 8 a § 45):
 1. Příloha vysvětluje a doplňuje informace obsažené v ostatních částech účetní závěrky.
 2. Organizace je povinna vyplnit také jednotlivé textové části. Tyto textové části jsou součástí výkazů předávaných na krajský úřad.
 3. V části A.4. jsou uvedeny stavy účtů v knize podrozvahových účtů. Výkaz Příloha v této části nesmí vykazovat zůstatky účtů s mínusem. V položce výkazu Příloha P.I.5. (účet 909) mimo jiné je uveden u zřizovatele majetek, který zřizovatel předal příspěvkové organizaci k hospodaření. Tento majetek zřizovatel již nevede na rozvahových účtech.
 4. Hodnota vyrovnávacího účtu č. 999 se stanoví podle § 48, odst. 5 vyhlášky.
 5. Část C., C. 1. – Zvýšení stavu transferů na pořízení dlouhodobého majetku za běžné účetní období, C. 2. – snížení stavu transferů na pořízení dlouhodobého majetku ve věcné a časové souvislosti. Platí C1 mínus C2 = obratu účtu 403 v případě, že organizace neprovedla v roce bezúplatný převod majetku.
 6. Vyplnit části D.1. až D.7. Část D.7. vyplňují účetní jednotky, které provedly ocenění lesních porostů jiným způsobem a takto zjištěná cena je významně rozdílná od ocenění podle D.3.
 7. Části E1 až E4 – obsahují doplňující významné informace k jednotlivým položkám výkazů. Pokud účetní jednotka nemá náplň v těchto částech výkazu, tak doporučujeme vyplnit nulu (znak 0).
 8. Část F – Doplňující informace k fondům. Počáteční a konečný stav fondu musí souhlasit na rozvahu.
 9. Součtové řádky z části G. – Stavby a H. - Pozemky se musí rovnat údajům z rozvahy ve všech sloupcích. Příloha v části G. a H. je rozdělena na běžné období a období minulé. V běžném období je nutné dodržet členění na sloupce „Brutto“, „Korekce“ a Netto“.
 10. Část I - doplňující informace k položce A.II.4 - Náklady z přecenění reálnou hodnotou výkazu zisku a ztráty.
 11. Část J - doplňující informace k položce B.II.4- Výnosy z přecenění reálnou hodnotou výkazu zisku a ztráty.
 12. U číselných částí výkazu Příloha musí být vyplněn také sloupec „Minulé účetní období“.

- **Přehled o peněžních tocích:**
 1. Zobrazuje stav peněžních prostředků k 1. 1. 2018, jejich zdroje, položky, na něž byly v průběhu roku vynaloženy, a zůstatek k 31. 12. 2018.
 2. Náplň jednotlivých položek vymezuje § 43 vyhlášky č. 410/2009 Sb.
- **Přehled o změnách vlastního kapitálu:**
 1. Je rozpisem vlastního kapitálu a podává informaci o uspořádání položek, které vyjadřují jejich změnu za běžné účetní období.
 2. Náplň jednotlivých položek vymezuje § 44 vyhlášky č. 410/2009 Sb.
 - Přehled o peněžních tocích a Přehled o změnách vlastního kapitálu **předávají** účetní jednotky, které splní **obě** kritéria podle Zákona o účetnictví - viz §§ 18 a 20. (tzn., že v roce 2017 a k 31. 12. 2018 aktiva brutto celkem dosáhla výše 40 000 000 Kč a roční úhrn čistého obrátu (výnosy snížené o prodejní slevy) dosáhl 80 000 000 Kč).
 - Příspěvkové organizace obcí, které vedou **účetnictví ve zjednodušeném rozsahu** Přehled o peněžních tocích a Přehled o změnách vlastního kapitálu **nepředávají**.
- **Roční údaje o poskytnutých garancích:**
 1. Jedná se o údaje o podmíněných závazcích z poskytnutých garancí k poslednímu dni příslušného kalendářního roku.
 2. **Obce a DSO budou tento výkaz odevzdávat jakou součást výkazu Příloha.**
- **Roční údaje o projektech partnerství veřejného a soukromého sektoru:**
 1. Jedná se o údaje o projektech partnerství veřejného a soukromého sektoru ve stavu k poslednímu dni příslušného kalendářního roku.
 2. **Obce, DSO a PO budou tento výkaz odevzdávat jakou součást výkazu Příloha.**
- **PAP**
 1. Obce s počtem obyvatel 10 tisíc a více a PO podle § 3a) odst. 2d) vyhlášky č. 383/2009 předávají ve stavu k 31. 12. 2018 rozšířený PAP v rozsahu tabulek I. až XVII (PO nepředávají část XIV.)
 2. Obce s počtem obyvatel 3 000 – 9 999 předávají PAP v rozsahu tabulek I. až XIII.

Seznam účetních jednotek patřících do dílčího konsolidačního celku státu

Metodické materiály byly zaslány začátkem prosince a jsou vyvěšeny na www stránkách Kraje Vysočina. **Posledním dnem** pro poslání na automat VYK je **8. 1. 2019**.

Inventarizace majetku a závazků

Na základě zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví provedou účetní jednotky inventarizaci majetku a závazků. Inventarizace musí být provedena podle vyhlášky č. 270/2010 Sb. o inventarizaci majetku a závazků.

- Při určení předmětu inventarizace by měla účetní jednotka vycházet z rozvahy, přílohy a ze svého účtového rozvrhu stanoveného na příslušné účetní období.

- Předmětem dokladové inventarizace, podle Otázek a odpovědí uveřejněných na webu MF ČR nejsou položky rozvahy C.III.1. a C.III.2. výsledek hospodaření běžného roku a výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení.
- V rámci dokladové inventarizace účetní jednotka zjišťuje konečné zůstatky rozvahových i podrozvahových účtů, kontroluje správnost zůstatku a dokládá jednotlivými doklady opodstatněnost a výši zůstatku. Jedná se zejména o předpisy závazků a pohledávek, přijaté a poskytnuté zálohy atd. U zůstatků bankovních účtů, cenných papírů doložit výpisy z peněžních ústavů.
- Pokud je na účtu k 31. 12. nulový stav, ale během roku byly na účtu přírůstky, úbytky nebo měl účet stav k 1. 1., musí být inventura tohoto účtu provedena a doložena inventurním soupisem.
- Účet 031 – pozemky lze inventarizovat i dokladově. Organizace porovnává stav v evidenci s výpisem z katastru nemovitostí. Tento postup kontroly údajů musí uvést v příloze inventurního soupisu [§ 8, odst. 4 e) vyhlášky].
- Účet 403 – zůstatek musí souhlasit se součtem zůstatků transferů na jednotlivých kartách majetku.
- Účet 407 – doložit seznamem nemovitého majetku oceněného reálnou hodnotou.
- Nezapomenout na inventarizaci:
 - Opravných položek,
 - Oprávek – prověřit oprávněnost výše oprávek. Posoudit, zda není nutné upravit u inventarizovaného majetku dobu používání. V této souvislosti pak upravit výši odpisů a aktualizovat odpisový plán.
 - Oprávkové účty rovněž podléhají inventarizaci a je třeba je inventarizovat ve vazbě na majetkové účty, ke kterým se vztahují, nikoliv samostatně. Tedy například inventurní soupis účtů 021 a 081 bude obsahovat položkový seznam staveb a ke každé z nich současně hodnotu oprávek. Obdobným způsobem je třeba provést inventarizaci opravných položek k pohledávkám, kde rovněž musí z inventurního soupisu být zřejmá vazba konkrétní opravné položky ke konkrétní pohledávce.
 - Stanovit ve vnitřním předpisu výši ocenění pohledávek a závazků, od které bude prováděno vzájemné odsouhlasení jednotlivých pohledávek a závazků [§3, odst. 1 j) vyhlášky č. 270/2010].
- V rámci inventarizace k 31. 12. ověří obec, které jsou členy lesního družstva, zda hodnota členských podílů zaúčtovaná na účtu 06x a majetkových podílů zaúčtovaná na účtu 031 – Pozemky odpovídá skutečnému stavu lesního družstva (aktuální hodnoty podílů dává obcím k dispozici lesní družstvo, případně si tyto údaje obec od lesního družstva vyžádá).
- Pro provedení inventarizace pozemků doporučujeme obcím zajistit si výpis z katastru nemovitostí k 31. 12. vyhotovený podle IČ obce, kde jsou na jednom výpisu zohledněny veškeré pozemky ve vlastnictví či spoluvlastnictví obce napříč všemi katastrálními územími, ve kterých se tyto pozemky nachází.

V případě jiných pasiv vykazovaných na položkách C.I. a C.II. Jmění účetní jednotky a upravující položky a Ostatní fondy **s výjimkou položky C.I.3.** Transfery na pořízení dlouhodobého majetku provádí účetní jednotka **zjednodušenou inventuru.**

Výsledkem zjednodušené inventury je **zjednodušený inventurní soupis**, který obsahuje přírůstky a úbytky stavu jiných pasiv za účetní období. Nerozumí se tím pouze výčet částek, ale i okomentování jednotlivých pohybů.

U účtu č. 403 - Transfery na pořízení dlouhodobého majetku provádí účetní jednotka i nadále inventuru **stavu** k 31. 12. Neproказuje tedy pouze přírůstky a úbytky a sestavuje **inventurní soupis.**

Účetním jednotkám doporučujeme sledovat stránky:

- Ministerstva financí ČR → veřejný sektor
<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic>
- Kraje Vysočina → Servis pro obce → Účetnictví a výkaznictví
<http://www.kr-vysocina.cz/pro-obce.asp>

Příspěvkové organizace

Příspěvkové organizace použijí z výše uvedeného pokynu určeného pro obce a DSO přiměřeně jednotlivé postupy, které se bezprostředně týkají jejich účtování.

V případě dotazů, prosím, kontaktujte pracovnice oddělení financování a výkaznictví obcí podle příslušnosti obce nebo Hanu Martinů, telefon 564 602 398, e-mail: martinu.h@kr-vysocina.cz.